

Vasemmistoliiton ryhmäpuhe eduskunnassa 6.5.2020

Veronika Honkasalo

Arvoisa puhemies

Koronapandemia on globaali kriisi, mutta vastauksissa siihen on ollut eroja. Suomessa laajoihin rajoitustoimiin ryhdyttiin varhain. Toimet vaikuttavat pureen. Tärkeintä on, että olemme sisäistäneet vastuumme suojella toinen toistamme, erityisesti riskiryhmiä.

Suomessa on onnistuttu epidemian hoidossa esimerkillisesti, vaikka virheitäkin on tehty. Asiantuntijoiden suosituksia voidaan arvioida myös kriittisesti. Demokratiassa päätöksenteon avoimuus on keskeistä, ja päätösten taustojen on oltava jokaisen nähtävillä. Epidemiaa ei kuitenkaan torjuta huutoäänestyksin, ja lisääntynyt asiantuntijuuden politisointi on huolestuttava ilmiö. Asiantuntijat ovat joutuneet kohtaamaan myös täysin asiatonta kohtelua.

Suomalainen strategia on ollut tasapainoinen ja toimiva. Viruksen leviämistä on estetty, terveydenhuollon kantokyky turvattu ja riskiryhmiä suojeltu. Koronavirus on kavalaa myös siksi, että vaikka se joillekin aiheuttaa hengenvaarallisia oireita, on se toisilla oireeton. Se, että Suomi olisi täysin turvassa koronavirukselta, ei ole realistinen vaihtoehto. Kun rajoitustoimia asteittain puretaan, kyky tehokkaaseen testaamiseen, jäljittämiseen, eristämiseen ja hoitamiseen on ensiarvoisen tärkeää.

Arvoisa puhemies

Hallitus suosittelee yhä muun muassa yli 70-vuotiaiden välttävän fyysisiä kontakteja mahdollisuuksien mukaan. Kyse on suosituksesta, jonka tavoitteena on suojella niitä, joille virus on vaarallisin. On ymmärrettävää, että suositukset tuntuvat monista raskaalta ja kohtuuttomiltakin. On syytä miettiä, miten tilannetta voidaan helpottaa, erityisesti hoivakotien asukkaiden osalta. Oikeus tavata lähimmäisiä pitäisi turvata myös poikkeusaikoina.

Arvoisa puhemies

Vaikka rajoitustoimet ovat pureet, tarkkoja vaikutuksia on vaikea arvioida. Alusta lähtien on ollut tärkeää tiedostaa, että myös rajoitustoimilla on vakavia inhimillisiä, taloudellisia ja terveydellisiä vaikutuksia.

Esimerkiksi Helsingissä palvelutarpeen kasvu näkyy kriisipäivystyksessä. Riskiryhmissä ovat esimerkiksi lapset, joiden perheissä kärsitään päihde- tai mielenterveysongelmista tai väkivallasta sekä lapset, joilla on vaikeuksia koulunkäynnissä. Kriisi on synnyttänyt myös uusia avuntarvitsijoiden ryhmiä.

Myös terveydenhoidossa tilanteella voi olla kohtalokkaita seurauksia. Kiireettömän hoidon määrääjoista poikkeaminen on pitkittänyt hoitonoja. Kun hoito viivästyy, tilanne voi pahentua. Vasta tulevaisuudessa nähdään, millaisia nämä vaikutukset tulevat olemaan ja kuinka mittavasta hoivavelasta on kyse.

Koska rajoituksilla on raskaita seurauksia, on tärkeää, että niitä puretaan heti kun mahdollista. Tämän on tapahduttava hallitusti ja tilannetta on seurattava herkeämättä.

Silti poikkeusolot jatkuvat, ja hallitus on antanut jatkamisasetuksia eräistä valmiuslain pykälistä. Perustuslakivaliokunta punnitsee, onko näille yhä välttämättömät perusteet.

Esimerkiksi terveydenhoidon työntekijöiden työsuhteen ehdoista poikkeaminen on painava toimi. Aina elintärkeää työtä tekevät hoitajat venyvät nyt normaaliakin kovemmin, ja he ansaitsisivat työstään kiitosten lisäksi paremman palkan.

Mahdollisuudesta velvoittaa terveydenhoidon ammattilaisia työhön päästään nyt luopumaan. Vaikka työvelvoitetta ei lopulta jouduttu soveltamaan, on hyvä, että tästä raskaasta puuttumisesta perusoikeuksiin luovutaan.

Arvoisa puhemies

Kiitos kaikille, jotka ovat pitäneet yhteiskunnan pyörimässä terveydenhuollossa, kouluissa, päiväkodeissa, kaupoissa, siivoojina, tehtaissa ja muualla. Ensi viikolla moni lapsi pääsee pitkästä aikaa kouluun tai päiväkotiin, tapaamaan ystäviä ja kohtaamaan monen elämässä elintärkeitä opetuksen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Tilanne voi myös pelottaa, mutta olen suunnattoman kiitollinen suomalaiselle koululle ja kasvattajille siitä, että tässäkin onnistutaan.

Arvoisa puhemies

Epidemiaan vastaamisen on perustuttava parhaaseen asiantuntijatietoon. Perustuslaki ja lainsäädäntö asettavat ehdot hallituksen ja viranomaisten toiminnalle. Elämme onneksi maassa, jossa hallitukset eivät tee mitä tahansa, vaan kaiken toiminnan on perustuttava lakiin. Kun puututaan perusoikeuksiin, vain välttämättömät, oikeasuhtaiset ja ihmisoikeuksia kunnioittavat ratkaisut ovat mahdollisia. Myös ja etenkin poikkeusoloissa on pidettävä kiinni perustuslaista, ja Suomen on oltava oikeusvaltio huomennakin